UUTISET

Pikkulukiot rakentavat keskinäisestä yhteistyöstä pelastusrengasta

Pienet lukiot kehittävät vauhdilla selviytymisstrategioita. Valtion säästöpaineet uhkaavat, vaikka nykyisen hallituksen koulupaketti kariutui ennen vaaleja.

PIETARSAARI (MT)
Nykyisen hallituksen koulutusta koskenut säästöpaketti teki mahalaskun maaliskuussa, mutta siihen valmistautuminen ei ehkä ollut kunnille ja kouluille turhaa työtä. Monessa kunnassa ja lukiossa herättiin viimeistään valtakunnan tason kovistelun myötä pohtimaan sitä, miten lukiokoulutus voidaan tulevaisuudessa turvata.

Yhtälö on kinkkinen. Säästöjä on pakko löytää, mutta opetuksen on säilyttävä monipuolisena ja laadukkaana – muuten oppilaat äänestävät jaloillaan.

Toinen pieni parempi kumppani

Pienten lukioiden vaihtoehtoja puntaroitiin Suomen lähilukioyhdistyksen seminaarissa Pietarsaaressa viime viikon lopulla.

Valinnanvaraa on. Lukio voi tiivistää yhteistyötään ammattikoulun kanssa. Silloin pystytään järjestämään opettajille riittävästi työtunteja, kun työtä on tarjolla useammalla koululla.

Toinen ja varsinkin liitoskunnissa yleinen säästötapa on se, että maaseutulukiosta tehdään sivutoimipiste. Siellä suoritetaan lähinnä lukion alkupään opintoja ja loppuosa hoidetaan kaupunkikoulussa.

Kolmas tie on sinnitellä itsenäisenä ja kehittää yhteistyötä muiden samassa tilanteessa olevien koulujen kanssa.

Tähän malliin uskotaan muun muassa Etelä-Savossa, missä Joroinen, Sulkava, Rantasalmi ja Juva ovat tehneet lukioyhteistyötä pitkään. Tuloksekkaan yhteistyön maine on kiirinyt naapurimaakuntiin.

Neljä uutta pienen kunnan lukiota neuvottelee liittymisestä vapaaehtoiseen yhteistyörinkiin.

”Silloin kun tavoitteet ovat suurin piirtein samanlaisia, yhteistyö on mielekästä. Pienillä ja suurilla kouluilla tavoitteet eivät käy yksiin”, toteaa rehtori **Timo Smolander** Joroisten lukiosta.

Näistä neljästä koulusta Joroinen ja Juva ovat noin 90 oppilaan lukioita, Rantasalmella oppilaita on vajaat 70. Pienin on Sulkava, 39 oppilasta.

Taidot karttuvat etäopetuksessa

Eteläsavolaisten yhteistyökoulujen välimatka on 40–80 kilometriä. Koulut järjestävät yhteistä opetusta muun muassa lyhyissä kielissä, joissa riittävän suuria ryhmiä ei muuten saataisi kokoon.

Kieliä päntätään etäopetuksen keinoin. Etäkurssin opettaja käy joitakin kertoja paikan päällä kaikissa kouluissa.

Kumppanikoulut ovat hankkineet muun muassa etäopetukseen tarvittavat työvälineet yhdessä.

Kehitettävää on paljon. Opettajat tarvitsevat koulutusta, jotta kursseista saadaan houkuttelevia. Tekniikan pitäisi pelata aukottomasti. Etäopiskelijoille pitää olla tarjolla tukea omasta koulusta.

Haasteista huolimatta Sulkavan lukion rehtori **Aki Virolainen** uskoo, että etäopetus on hyvä juttu.

”Etäopetuksen tekniset taidot ovat niitä, joita nuoret tarvitsevat jatko-opinnoissa ja työelämässä. On hyvä, jos meidän nuoremme saavat tällaisen osaamisen pakon sanelemina.”

Ei tyydytä karvalakkiversioon

Savolaisten kanssa samantapainen yhteistyömalli on käytössä Pohjanmaan ruotsinkielisillä lukioilla.

”Lukiot tarjoavat kursseja yhteiselle tarjottimelle. Opettajan palkan maksaa oma koulu. Rahaa liikkuu vain, jos eri koulujen välillä on epätasapainoa tarjottavien kurssien määrässä”, kertoo Pietarsaaren ruotsinkielisen lukion rehtori **Gunnevi Kiiskinen**.

Savolaisrehtorit Timo Smolander (vasemmalla) ja Aki Virolainen (oikealla) kehuivat lukioyhteistyötään lähilukioyhdistyksen puheenjohtajalle Jukka O. Mattilalle.

Oppilaiden kannalta monipuoliset ainevalikoimat tekevät koulun kiinnostavaksi. Kuntienkin kannalta yhteistyö kannattaa, sillä se tuo kustannussäästöjä.

”Pystyisimme kyllä tekemään perusylioppilaita ilman mitään yhteistyötä, mutta sellaiseen karvalakkiversioon emme halua tyytyä. Koulujen yhteistyöllä haetaan ensisijaisesti laatua”, Smolander sanoo.

Nykyhallituksen säästöpaineisiin ehdittiin eteläsavolaisten kumppaneiden kesken jo varautua perusteellisesti.

Selvitetyiksi tulivat muun muassa kuntayhtymän, liikelaitoksen, osakeyhtiön ja osuuskunnan tarjoamat mahdollisuudet koulutuksen järjestämisessä. Toistaiseksi yhteistyölukiot jatkavat yksittäisten kuntien alaisuudessa.

”Itsenäisinä jatketaan, kunnes muuta määrätään. Tällainen oli kuntajohtajien linjaus”, Smolander toteaa.

HANNA LENSU

KOMMENTTI

Lukion surma rampauttaa peruskoulun

Lukion lopettaminen pienessä kunnassa merkitsee suurta ongelmaa peruskoulun yläasteelle, koska suurin osa opettajista käy töissä molemmissa kouluissa. Jos esimerkiksi uskonnon, biologian tai kielten opettajalle on tarjolla puolet vähemmän töitä kuin aikaisemmin, ei liene epäselvää, mitä tapahtuu. Pätevä ammattilainen hakee virkaa muualta.

Seuraavaksi kunta on pulassa. Tilalle pitäisi löytää pätevä opettaja, jolle pystytään tarjoamaan osa-aikatyötä tai sekalainen valikoima aineita.

Tällaisen monilahjakkuuden löytäminen on epätodennäköistä, joten paikan saa varsin todennäköisesti epäpätevä opettaja.

Niissä kunnissa, joissa oppilasmäärät vähenevät, on pakko tehdä uudistuksia. Luovilla ratkaisuilla pienikin lukio voi pärjätä. Onneksi digitaalimaailmassa yhteistyökumppaneita ei tarvitse hakea vain naapurista. Sopiva kaveri voi löytyä toiselta puolelta maata tai muusta opinahjosta.

HANNA LENSU

ESKO KESKI-VÄHÄLÄ

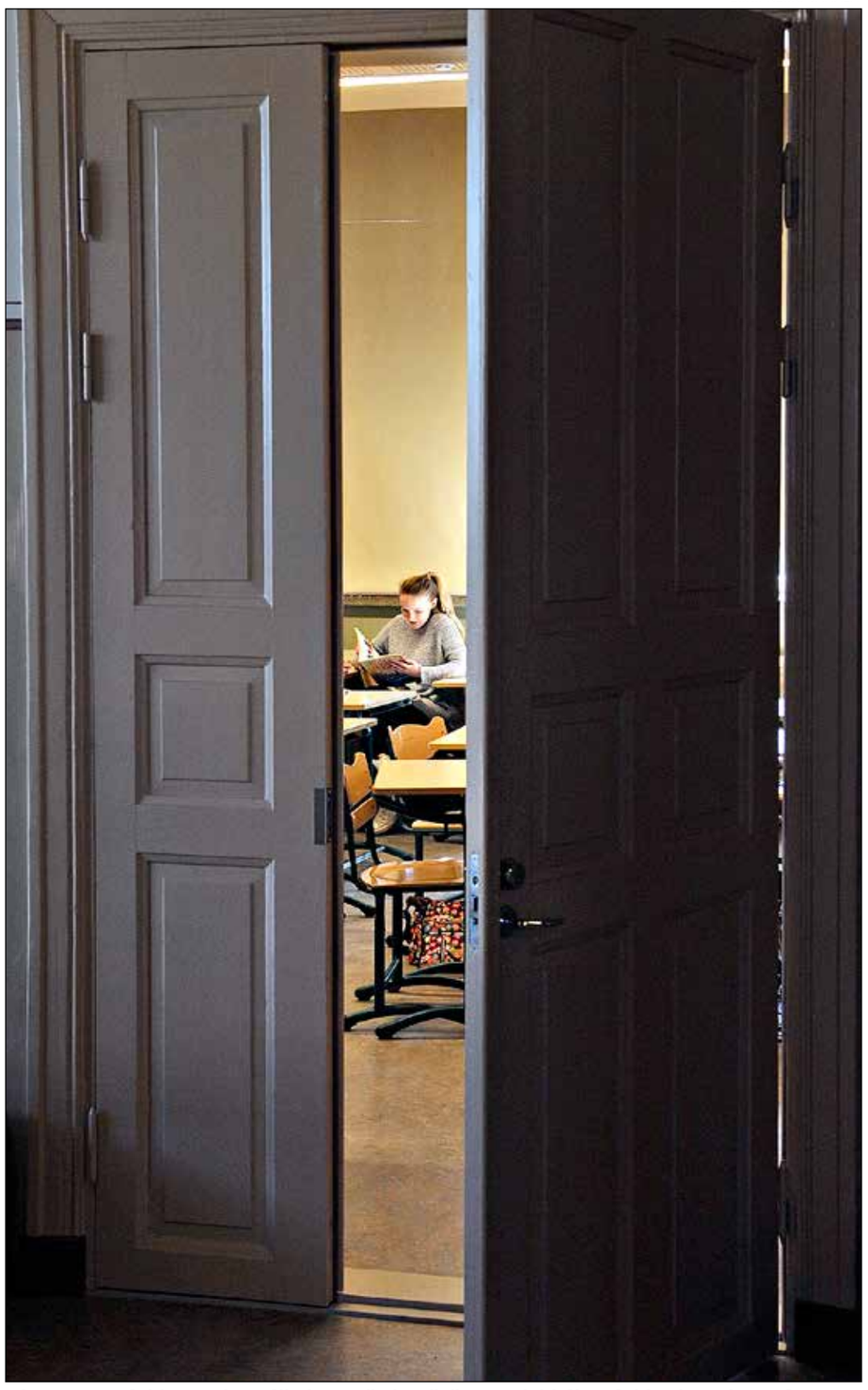

Pietarsaaren lukiossa ainevalikoimaa täydentävät ruotsinkielisen lukion kurssit. Koulut siirtyivät samaan rakennukseen syksyllä 2013, joten naapurikoulun tunneille on helppoa osallistua.

PÄIVÄN KYSYMYS

Mitä tapahtuu Koppelo-leirillä?

Pohjois-Karjalan Jahtinaiset järjestää ensi kesänä ensimmäisen tyttöjen erästelyleirin Ilomantsissa. **Mistä ajatus syntyi, Koppelo-leiritoimikunnan vetäjä Jaana Kanerva?**

Tytöille on iso kynnys lähteä poikien Metso-leirille, koska tyttöjen tiedot ja taidot ovat vähän heikommat kuin poikien. Ohjelmaan olemme ympänneet mukaan myös vähän tyttöjen juttuja, kuten korujen tekoa luonnonmateriaaleista ja poniratsastusta.

Millaista kokemusta leirille tulevilta edellytetään?

Ei minkäänlaista. Kaikki 7–15-vuotiaat tytöt ovat tervetulleita. Mukaan mahtuu 25. Ilmoittautua voi osoitteessa *www.jahtinaiset.fi/koppelo-leiri*.

Leirimaksu on 100 euroa.

Mitä taitoja leirillä opetetaan?

Aamupäivät ovat teoriaoppia Metsästäjäliiton kouluttajien johdolla. Iltapäivisin luontorasteilla tehdään linnunpönttöjä. Opetellaan suunnistamaan ja valmistamaan loukkuja. Tietysti nuotion teko ja kirveen sekä puukon käyttö tulevat tutuiksi.

Yhtenä päivänä lähdemme ampumaradalle, missä on mahdollisuus ampua joko ruutiaseilla, ilmakoilla tai jousipyssyillä.

JUHA KAIHLANEN

Hallituspohja selvillä vapun jälkeen

Hallituspohja kerrotaan eduskuntaryhmien edustajien yhteisessä kokouksessa, joka on todennäköisesti 6. tai 7. toukokuuta, sanoo hallitustunnustelijan tehtävän saava keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä**.

Sipilä arvioi keskustan puoluevaltuustossa Helsingissä lauantaina, että keskinäistä luottamusta puolueiden välillä löytyy ja tuloksia saadaan aikaan.

Keskustajohtaja kiisti epäilyt uudella tavalla tehtävän hallitusohjelman epämääräisyydestä ja tulkinnanvaraisuudesta. Hän sanoi pitävänsä henkilökohtaisesti huolta siitä, että epäilykset eivät toteudu.

”Tulen edellyttämään kaikilta hallitusneuvotteluihin osallistuvilta, että yhdessä valituille strategisille tavoitteille kirjataan selvät kärkihankkeet ja konkreettiset keinot, miten tavoitteet saavutetaan.”

Sipilän mukaan eduskuntaryhmät saavat tiistaina tuhdin kysymyspaketin vastattavakseen. Vastaukset käydään huolella läpi vappuviikonlopun aikana.

”Teemme tarkentavia kysymyksiä puhelimitse ja eduskuntaryhmien edustajat tavataan yksitellen 5. toukokuuta.”

Kun hallituspohja vapun jälkeisen viikon keskiviikkona tai torstaina selviää, alkavat ohjelmaneuvottelut, Sipilä kertoi.

Suomen poliittiseen kulttuuriin Sipilä haluaa ”tulos tai ulos” -periaatteen omaksumista.

”Näihin tehtäviin ei pidä jäädä roikkumaan, jos tuloksia ei tule. Jos emme nyt saa riittäviä tuloksia aikaiseksi, en ole tässä neljän vuoden päästä”, Sipilä tähdensi.

MT-STT

OP niputtaa maa- ja metsätalouden yritysrahoitukseen, ryhmän johtaja lähtee

OP-ryhmä siirtää maa- ja metsätalousfinanssien ryhmänsä osaksi yritysrahoitusta Helsingin palvelukeskuksessa. Ryhmän vetäjä **Panu Kallio** lähtee pankista.

Kallio on vastannut maa- ja metsätalouden asiakkaista kymmenen vuotta ja on tunnettu hahmo alalla.

”Lähden hakemaan uusia haasteita”, hän sanoo.

Kallio lukeutuu niiden 278 osuuspankkilaisen joukkoon, joiden työt yt-neuvottelujen jälkeen päättyvät. Finanssiryhmä aikoo digitalisoida työtehtäviä.

”Selvitämme mahdollisuuksia sijoittaa irtisanottuja talon muihin tehtäviin”, johtaja **Silja Nikkanen** OP:n viestinnästä sanoo.

Ryhmäohjauksen johtaja **Jari Himanen** perustelee Kallion lopputiliä isoilla rakennemuutoksilla. Yritysrahoitus kootaan kokonaisuudeksi, johon maa- ja metsätalous liitetään.

”Maatalous on yritystoimintaa”, Himanen toteaa.

Pyrkimyksenä on tehostaa maatalouden ja metsätalouden tukipalveluja, joita OP-keskus Helsingistä tarjoaa maakuntien osuuspankeille.

Maatalouslaatikko lähtee

Maatalousalan asiantuntijapalvelu jatkaa omana tiiminä. Omana laatikkonaan se häviää organisaatiosta. Osaston status siltä meni edellisissä laatikkoleikeissä vuosia sitten.

Tiimin ytimessä toimii kolme rahoituksen ja vakuutuksen asiantuntijaa. Kaksi yritystutkijaa laskee maatilojen ja metsätilojen yritysriskejä. Muita ei tiimistä lähde johtajan seuraksi.

Himanen sanoo, että maa- ja metsätalouden rahoitus on tärkeä osa OP-ryhmän toimintaa. Ryhmä on nostanut markkinaosuuttaan siinä 60 prosentista 63 prosenttiin viime vuosina.

Karhinen lupaa laatua

Pääjohtaja **Reijo Karhinen** haluaa OP-ryhmän säilyttävän finanssialan ykköskumppanin paikan maatilataloudessa. Hän lupaa laatua määrällisen tavoitteen lisäksi.

”Lisäämme käytännön liiketoiminnan osaajien määrää.”

Helsingin tiimiin haetaan parhaillaan kahta asiantuntijaa. Toinen heistä sijoittuu maatalouden rahoitukseen ja toinen metsätalouden puolelle.

Johtaja **Ari Pöntinen** johtaa OP-keskuksessa yritysrahoituksen osastoa. Hän siirtyy Kymenlaakson Osuuspankista, jossa maatalous- ja metsätieteiden maisteri hoiti maatilojen finansseja.

OP-ryhmä digitalisoi palvelujaan, millä se perusteli yt-neuvotteluja. Ne koskivat 4 300:aa työntekijää.

Lopputuloksena on enimmillään 278 työntekijän lähtö.

”Digitalisointi avaa uusia tehtäviä”, Himanen uskoo.

OP-keskuksesta karsitaan varsinkin päällikkötason tehtäviä. Yt-neuvottelut eivät koskeneet maakuntien osuuspankkeja.

Viime vuoden lopussa OP-ryhmä työllisti yhteensä 12 350 henkilöä.

Liki 5 000 heistä palveli OP-keskuksessa Helsingissä.

JUHANI VIITALA

Mela aikoo tehostaa toimintaansa ja parantaa arvosanojaan

Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela aikoo lyhentää hakemusten käsittelyaikoja ja parantaa arvosanaansa. Palvelujen käyttäjät antavat sille nyt koulunumeron kahdeksan.

Melan todistus parani viime vuonna. Kahdeksikon perässä oli vielä miinusmerkki kahtena edellisvuonna.

Vakuutustalo kysyy palvelustaan arviota päätöksiä saaneilta.

Toimitusjohtaja **Päivi Huotari** sanoo Melalla olevan edelleen parannettavaa käsittelyaikojen lyhentämisessä.

”Etenkin eläkkeiden ja tapaturmakorvausten käsittelyä pyritään nopeuttamaan.”

Melassa on aloitettu asiakaspalvelujen kehittämishanke. Hakemusten käsittelystä etsitään pullonkauloja ja käsittelyprosessia yritetään virtaviivaistaa.

Työhyvinvointia viedään maakuntiin

Viljelijät ovat toivoneet hyvinvointipäiviä. Niitä Mela järjestää maakunnittain ensi syksynä. Rahoituslaitoksia ja tuottajien osuuskuntia pyydetään mukaan päiville.

Huotari lupaa hyvinvoinnin eväitä oman työkyvyn ylläpitoon. Muutoksiin ja kriiseihin toivotaan tukea, verkostoitumista ja vertaistukea.

”Maatilan heikko kannattavuus vaikuttaa väistämättä jaksamiseen.”

Mela jatkaa varhaisen välittämisen mallinsa jalkauttamista. Olisi hyvä, jos eläinlääkäri, seminologi, lomittaja, neuvoja tai tarkastaja osaisi lukea viljelijällä uupumisen merkit ja ohjata tarvittaessa hakemaan apua.

Työntekijällä on esimies ja työkaverit tukena työyhteisössä. Viljelijältä nämä tukiverkot puuttuvat.

Työterveyshuoltoon asetetaan selkeitä lisäodotuksia.

Lomituksiin tarvitaan varallaoloa

Lomitusjärjestelmää kehitetään osana viljelijöiden työkyvyn tukemista. Karjatalous on muuttunut paljon sitten lomituslain säätämisen yli 40 vuotta sitten.

> Viljelijältä puuttuvat työyhteisön tukiverkot.

”Miten valvonta ja varallaolo järjestetään lomien ja sairauksien aikana”, Huotari nostaa esiin kysymyksiä.

Vastauksia etsitään lomituspalvelujen kehittämisryhmässä. Työaikaa sillä on kesäkuun loppuun asti. Eduskunnan odotetaan säätävän nopeasti uuden lomituspalvelulain.

Huotari pitää EU-komission ymmärrystä hienona asiana. Se tunnustaa lomitusjärjestelmän vahvaksi osaksi Suomen sosiaaliturvaa. Tämä antaa mahdollisuuden kansallisille poikkeamille.

Lomituksen säännöissä pitää Huotarin mukaan löytää tasapaino lomansaajien yhdenvertaisen kohtelun ja turhan byrokratian välillä.

JUHANI VIITALA

Melan keskimääräiset käsittelyajat alkuvuonna

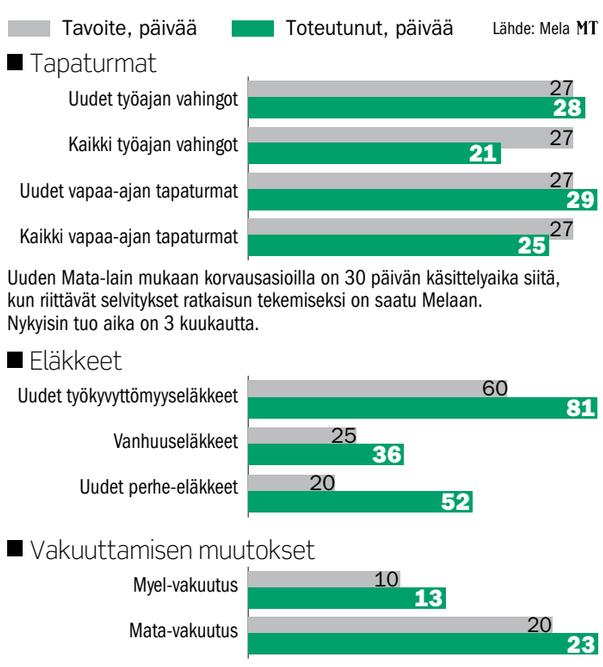

Uuden Mata-lain mukaan korvausasioilla on 30 päivän käsittelyaika siitä, kun riittävät selvitykset ratkaisun tekemiseksi on saatu Melaan. Nykyisin tuo aika on 3 kuukautta.

Mata sujuu, muttei myel

Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela selviää hyvin tapaturmavakuutushakemusten käsittelystä. Eläkkeissä ei suju yhtä jouhevasti, sillä omatkaan tavoitteet eivät täyty.

Työvahinkojen hakemus läpäisee Melan käsittelyprosessin keskimäärin 27 päivässä. Aika lasketaan siitä, kun hakemus tulee vireille Melassa.

Mela alittaa oman 28 päivän tavoitteensa tapaturmavakuutuksessa.

Päätösprosessi pysyy raameissa, joita uusi lakikin asettaa.

Laki velvoittaa vakuutusyhtiöitä tekemään 30 päivässä päätöksen tapaturmavakuutushakemukseen. Uusi laki vahvistettiin perjantaina. Voimaan se tulee vuoden alusta.

Nykyään sallitaan jopa kolmen kuukauden eli 90 päivän käsittelyaikoja.

Johtaja **Antti Huhtamäki** sanoo, että Melassa odotetaan dokumentteja pitkiäkin aikoja. Terveyskeskuksissa on ruuhkia, mikä heijastuu Melaan.

Kaikissa eläkelajeissa Mela jää tämän vuoden tavoitteistaan. Eniten viipyvät työkyvyttömyyseläkehakemukset, lähes kolme kuukautta.

Ajat ylittyvät myös vakuutuksen muutoksissa.

Eläkekäsittelyssä uusien atk-sovellusten käyttöönotto ei ole sujunut suunnitellusti.

Tietotekniikassa esiintyy vuosien jälkeen edelleen ongelmia.

Huhtamäki on toiveikas, sillä teknisten ongelmien ratkaisemisessa mennään eteenpäin. Käsittelyajat lyhenevät selvästi, kun ongelmat on voitettu.

JUHANI VIITALA

OIKAISU

Pysyvä nurmi ei välttämättä estä muita kasveja

MT:n pääkirjoituksesta (MT 17.4.) sai käsityksen, ettei tänä keväänä pysyväksi nurmeksi luokiteltavalla peltoalalla voisi jatkossa viljellä mitään muuta kasvia.

Rajoite astuu kuitenkin voimaan vasta tilanteessa, jossa pysyvän nurmen koko maan yhteenlaskettu ala suhteessa Suomen koko peltoalaan pienenee viidellä prosentilla kevään 2015 tukihakuun verrattuna.

Tällöin tilat, joilla tulevana kesänä on viljelyssä nurmea samalla alalla vähintään kuudetta kesää peräkkäin, voidaan velvoittaa nurmen viljelyyn vastaavalla alalla.

Ellei kansallinen pysyvän nurmen raja alitu, voivat nämäkin tilat päättää viljeltävistä kasveistaan vapaasti.

MT